

ที่ ๒/๑๑๓๒
๒๔๘๔

ระเบียบทหาร

ว่าด้วยทหาร และตำรวจป่วยเจ็บและมรณะ ในราชการสนาม

เมื่อทหารและตำรวจป่วยเจ็บ หรือมรณะ ในขณะไปราชการสนามตามปกติเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาของทหารและตำรวจผู้นั้นที่จะจัดส่งตัวไปรักษาพยาบาลยังเจ้าหน้าที่เสนารักษ์ของหน่วยนั้นหรือจัดการในเรื่องหลักฐานของผู้มรณะนั้นต่อไปแล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยดังกล่าวแล้วจึงได้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

เมื่อป่วยเจ็บ

การส่งตัวผู้ป่วยเจ็บให้เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาล

ข้อ ๑ ทหารและตำรวจในหน่วยใดบังเกิดการป่วยเจ็บขึ้น ให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของหน่วยนั้นรีบจัดการส่งตัวไปรักษาพยาบาล ณ ที่พยาบาลซึ่งประจำในหน่วยนั้นโดยเร็ว หรือถ้าไม่มีก็ต้องส่งแก่เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุด

ก่อนส่งตัวผู้ป่วยให้เก็บสิ่งของบางอย่างไว้

ข้อ ๒ การที่ผู้บังคับบัญชาจะส่งทหารและตำรวจที่ป่วยเจ็บไปยังเจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลถ้ามิได้มีระเบียบกำหนดไว้โดยแน่นอนเป็นอย่างอื่น ก็ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการเก็บอาวุธ กระสุนและยุทธภัณฑ์อื่นๆ จดนามเลขประจำตัว และสังกัดของผู้นั้นไว้ สิ่งของนอกจากนั้นให้มอบแก่เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาล ส่วนป้ายประจำตัวคงติดตัวผู้ป่วยเจ็บไป

เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลต้องจดนามและอื่นๆ

ข้อ ๓ เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลเมื่อได้รับตัวทหารและตำรวจที่ป่วยเจ็บได้ต้องจดนามเลขประจำตัวและสังกัดพร้อมด้วยสิ่งของๆ ผู้นั้นลงในทะเบียนทหารป่วยเจ็บไว้

หลักการพิจารณาว่าจะให้รักษาพยาบาลแห่งใด

ข้อ ๔ การที่เจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลจะพิจารณาว่าทหารและตำรวจผู้ใดจะให้รักษาพยาบาล ณ สถานที่พยาบาลแห่งใดนั้น ให้ถืออาการและประเภทป่วยเจ็บประกอบกับเหตุการณ์ขณะนั้นเป็นสำคัญ แต่ต้องไม่ขัดกับเหตุการณ์ในทางยุทธ

ให้อนุศาสนาจารย์ไปเยี่ยมเยียนและให้อิวาท

ข้อ ๕ สถานพยาบาลแห่งใดสมควรจะให้อนุศาสนาจารย์ไปเยี่ยมและให้อิวาท ก็ให้สถานพยาบาลแห่งนั้นแจ้งให้อนุศาสนาจารย์ประจำกองทัพภทราบ เพื่อไปเยี่ยมและให้อิวาทแก่ผู้ป่วยเจ็บตามสมควร

การเยี่ยมผู้ป่วยเจ็บ

การอนุญาตให้ญาติของผู้ป่วยเจ็บเข้าเยี่ยม

ข้อ ๖ การเยี่ยมทหารและตำรวจที่ป่วยเจ็บซึ่งรักษาตัวอยู่ ณ สถานพยาบาลที่ตั้งปกติหรือในเขตภายในแห่งใด เป็นหน้าที่ของนายแพทย์ที่ปกครองสถานพยาบาลแห่งนั้น จะอนุญาตให้ญาติไปเยี่ยมได้ แต่ถ้าทหารหรือตำรวจป่วยเจ็บอยู่ ณ สถานพยาบาลนอกจากที่กล่าวนี้แล้วห้ามมิให้เยี่ยม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ ที่นั้น

นายแพทย์ต้องแจ้งให้ญาติของผู้ที่ป่วยทราบ

ข้อ ๗ เมื่อสถานพยาบาลดังกล่าวในข้อ ๖ ได้รับผู้ป่วยเจ็บซึ่งมีอาการหนักหรือต้องรักษาตัวเป็นเวลานานวันไว้แล้ว ให้นายแพทย์ผู้ปกครองสถานพยาบาลแห่งนั้นเป็นผู้แจ้งให้ญาติของผู้ป่วยเจ็บทราบโดยเร็ว ตลอดจนนัดหมายให้ไปเยี่ยมได้ด้วย

กำหนดเวลาเยี่ยม

ข้อ ๘ กำหนดวันและเวลาที่จะให้ญาติของผู้ป่วยเจ็บเยี่ยมได้นั้น ให้นายแพทย์ผู้ปกครองสถานพยาบาลเป็นผู้วางระเบียบและให้ความสะดวกแก่ญาติของผู้ป่วยเจ็บตามแต่จะเห็นสมควร

การสนทนาระหว่างญาติกับผู้ป่วยเจ็บ

ข้อ ๙ การสนทนาระหว่างญาติกับผู้ป่วยเจ็บนั้น ผู้ป่วยเจ็บจะต้องไม่กล่าวถึงที่ตั้งหน่วยทหาร เหตุการณ์ที่ตนปฏิบัติ ตำบลที่ตนป่วยเจ็บ หน้าที่ที่ตนประจำอยู่ กำลังอาวุธยุทธภัณฑ์

เสียบียงอาหาร ความเป็นอยู่และการเคลื่อนไหวต่างๆ ของหน่วยราชการ ตลอดจนเหตุการณ์อื่นๆ อัน
เกี่ยวข้องกับหน่วยทหารนั้นเป็นอันขาด

เมื่อหายจากการป่วยเจ็บ

การส่งตัวกลับ

ข้อ ๑๐ ทหารและตำรวจที่หายป่วยเจ็บและสามารถทำการรบได้แล้ว ให้ส่งตัวตาม
สังกัดแต่ถ้ายังไม่สามารถจะทำการรบได้ ก็ให้ส่งตัวไปพักผ่อนตามที่นายแพทย์จะเห็นสมควร หรือ
เมื่อหายป่วยเจ็บแล้วเป็นพิการทุพพลภาพก็ให้ส่งตัวไปยังหน่วยสังกัดที่ตั้งปกติ

การมรณะของทหารและตำรวจ

การมรณะ

ข้อ ๑๑ การมรณะของทหารและตำรวจ แยกออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

(๑) ผู้ป่วยเจ็บถึงแก่มรณะ ณ สถานพยาบาล

(๒) ผู้ถึงแก่มรณะในสนามรบ

ผู้ป่วยเจ็บถึงแก่มรณะ ณ สถานพยาบาล

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้ป่วยเจ็บได้ถึงแก่มรณะ ณ สถานพยาบาลแห่งใด นายแพทย์ที่ปกครอง
สถานพยาบาลแห่งนั้น เป็นผู้จัดการศพ และที่เก็บศพนั้นต้องมีป้ายบอกนามและหมายเลขป้าย
ประจำตัวผู้ถึงแก่มรณะ และวันที่ถึงแก่มรณะของผู้นั้นไว้ด้วย

ผู้ถึงแก่มรณะในสนามรบ

ข้อ ๑๓ เมื่อมีผู้ถึงแก่มรณะในสนามรบให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการเก็บศพ
จะต้องจัดการเก็บศพนั้น ดังนี้

(๑) ถ้าเป็นนายทหาร หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ให้พยายามนำกลับมา
ข้างหลัง แต่ถ้าเป็นการเหลือวิสัย ก็ให้จัดการฝังศพในที่สมควรไว้โดยเฉพาะ และทำเครื่องหมายไว้
ให้ชัดเจน เพื่อสะดวกแก่การค้นหา และนำศพมาจัดการตามประเพณีต่อไปภายหลัง

(๒) ถ้าเป็นทหารหรือตำรวจต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้จัดการเก็บศพตาม
สมควร และถ้าไม่ขัดข้องอย่างไร ให้จัดการฝังเป็นรายศพ

ส่วนการรบทางเรือ การจัดการศพแก่ผู้ถึงมรณะให้ปฏิบัติตามประเพณีฝ่ายเรือ

หลักฐานแสดงการมรณะ

ข้อ ๑๔ หลักฐานแสดงการมรณะมี ๓ อย่าง คือ

- (๑) บัตรมรณะ
- (๒) บันทึกรการมรณะ
- (๓) บันทึกรการมรณะสำหรับส่วนรวม

บัตรมรณะ

ข้อ ๑๕ บรรดาทหารและตำรวจที่ต้องเสียชีวิตเพื่อประเทศชาติทุกคน จะเป็นการเสียชีวิตในสนามรบก็ดี หรือ ณ สถานพยาบาลอันหนึ่งอันใดก็ดี ให้เจ้าหน้าที่จัดการทำบัตรมรณะขึ้นเป็นรายบุคคลคนละ ๒ ฉบับ ตามตัวอย่างที่แนบไปข้างท้ายเพื่อ

- (๑) เก็บไว้เป็นหลักฐานที่หน่วยต้นสังกัด ณ ที่ตั้งปกติของผู้มรณะนั้น ๑ ฉบับ
- (๒) ส่งไปเก็บที่สำนักงานปลัดกระทรวงฯ (กรมเสมียนตรา) ๑ ฉบับ

บัตรมรณะ ไม่ใช่เป็นใบชันสูตรบาดแผล แต่เป็นเอกสารสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตในสนามรบหรือภายหลัง เนื่องจากบาดแผล หรืออุบัติเหตุ ตลอดจนการป่วยเจ็บอันเนื่องในการปฏิบัติตามหน้าที่ การมรณะในลักษณะนี้ไม่ต้องชี้แจงสาเหตุยืดยาว ให้บันทึกเพียง “เสียชีวิตเพื่อประเทศชาติ” เท่านั้น

บัตรมรณะนี้ ให้นายแพทย์และเจ้าหน้าที่ในการเก็บศพ หรือผู้บังคับหน่วยของผู้มรณะเป็นผู้ลงนาม การลงนามบัตรมรณะให้กระทำได้แต่โดยอำนาจของศาล

บันทึกรการมรณะ

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งทำให้ไม่สามารถทำบัตรมรณะได้ ก็ให้รวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ทำเป็นบันทึกมรณะ คือ รวบรวมหลักฐานต่างๆ ส่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพระธรรมนูญพิจารณา เพื่อให้ผู้มรณะได้รับสิทธิตามที่ทางราชการกำหนดไว้ ตลอดถึงทายาทที่จะได้รับมรดก

ฉะนั้น บันทึกมรณะจะต้องมีรายการสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักฐานเอกสาร สิ่งของที่พบในตัวของผู้ถึงแก่กรรม ถ้าสามารถทำได้ก็ให้ข้อสันนิษฐานไว้ด้วยว่า เป็นศพของใคร ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักฐานที่พบนั้น

(๒) หลักฐานที่ศพ (ขนาดสูง รูปพรรณสันฐาน แผลเป็น รอยสัก เครื่องแต่งกาย เครื่องหมายสัก ฯลฯ) อันอาจช่วยให้สอบสวนได้ว่าผู้ฆาตกรรมคือใคร

บันทึกการฆาตกรรม

ข้อ ๑๗ ถ้าพบศพเป็นจำนวนมากไม่สามารถสอบสวนได้ว่าเป็นศพใครบ้าง ก็ให้ทำเป็นบันทึกการฆาตกรรมขึ้น ซึ่งมีรายการสำคัญๆ ดังนี้

อ้างคำสั่งที่ต้องจัดการทำใบบันทึกชนิดนี้ขึ้น จำนวนศพที่ฝัง สาเหตุที่สอบสวนไม่ได้ ตำบลที่ศพตั้งอยู่ ที่ที่ฝังศพไว้ หลักฐานที่เกี่ยวกับหน่วยสังกัดหรือเหตุการณ์ในการเสียชีวิตนั้น รูปพรรณสันฐานของศพทุกศพ

บัตรแสดงการสาบสูญ

ข้อ ๑๘ การสาบสูญผิดกับการฆาตกรรม การสาบสูญหมายถึงการที่ทหารขาดจากกรม กองไปซึ่งจะเนื่องด้วยสาเหตุใดๆ ก็ตาม เช่น ตาย ถูกจับเป็นเชลยศึก หนีทัพ ฯลฯ กล่าวคือ ไม่มีหลักฐานยืนยันโดยแน่นอนว่าเป็นกรณีใดแน่

แม้จะทำเป็นบัตรแสดงการสาบสูญไว้แล้ว ถ้ามีหลักฐานในภายหลังจะเปลี่ยนเป็นบัตรแสดงการฆาตกรรมก็ได้

การส่งพัสดุของผู้ตายไปยังผู้รับมรดก

ข้อ ๑๙ พักของผู้ตายและสาบสูญจะต้องรวบรวมเป็นห่อติดตราเป็นรายบุคคล โดยมี นายแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายไว้เป็นผู้จัดทำ และบัญชีรายละเอียดสิ่งของประจำห่อไว้เป็นหลักฐาน สิ่งของที่มิราคาอาจฝากไว้กับเจ้าหน้าที่การเงินก็ได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดส่งไปยังผู้รับมรดกต่อไป

การพิธีเก็บศพและการจัดกองเกียรติยศ

ข้อ ๒๐ ในการเก็บศพ ถ้าสามารถกระทำได้ก็ให้มีพิธีเก็บศพ และกองเกียรติยศตาม ข้อบังคับทหาร โดยขอให้หน่วยตามสังกัดของผู้ถึงแก่กรรม หรือถ้าหน่วยตามสังกัดมิได้อยู่ในที่นั้น ก็ขอให้หน่วยใกล้เคียงจัดทหารหรือตำรวจไปเคารพศพ

การแจ้งข่าวฆาตกรรมให้ญาติทราบ

ข้อ ๒๑ เมื่อหน่วยต้นสังกัด ณ ที่ตั้งปกติได้รับบัตรฆาตกรรมแล้ว ให้แจ้งข่าวฆาตกรรมของ ทหารหรือตำรวจผู้นั้นไปยังญาติของเขาต่อไป

ในกรณีที่ผู้ป่วยเจ็บถึงแก่กรรม ณ สถานพยาบาลที่ตั้งปกติหรือในเขตภายใน ก็ให้
ผู้ปกครองสถานพยาบาลแห่งนั้นแจ้งแก่ญาติของผู้ถึงแก่กรรมทราบ

ให้อนุศาสนาจารย์ไปในพิธีเก็บศพ

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ผู้ป่วยเจ็บถึงแก่กรรม ให้นายแพทย์ผู้ปกครองสถานพยาบาลแจ้งให้
อนุศาสนาจารย์ประจำกองทัพบกทราบ เพื่อไปช่วยในการเก็บศพด้วย

ระเบียบปลิกย่อย

ข้อ ๒๓ ให้กองทัพบกต่างๆ วางระเบียบปลิกย่อยที่เกี่ยวข้องระเบียบนี้ได้ตามสมควรให้ใช้
ระเบียบนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๐ ม.ค. ๘๔

บัตรมรณะของ

ยศ.....นาม.....
สังกัด.....เครื่องหมาย.....
ป้ายประจำตัวเลขที่.....นามบิดา.....นามมารดา.....
เกิดวัน.....เดือน.....พ.ศ.....
ตายเมื่อ.....ตำบลที่ตาย.....
สาเหตุที่ตาย.....
บัดนี้ศพอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
วันเวลาที่เขียนบัตร.....ตำบลที่เขียนบัตร.....
(ลงนาม).....นายแพทย์
(ลงนาม).....เจ้าหน้าที่เก็บศพ
หรือผู้บังคับบัญชา

บัตรแสดงการสาบสูญของ

ยศ.....นาม.....
สังกัด.....เครื่องหมาย.....
นามบิดา.....นามมารดา.....
ตำบลที่สาบสูญ.....
ข้อสันนิษฐาน (ตายหรือถูกจับ).....
เหตุที่ไม่สามารถทำบัตรมรณะ หรือบันทึกมรณะ.....
วันเวลาที่เขียนบัตร.....ตำบลที่เขียนบัตร.....
(ลงนาม).....ผู้บังคับบัญชา